

PRIKAZI

XXVIII SVETSKA POPULACIONA KONFERENCIJA

**Kejptaun, Južnoafrička Republika,
29. oktobar – 3. novembar 2017.**

Međunarodna unija za proučavanje stanovništva (International Union for the Scientific Study of Population), ima 1.000 članova iz 121. zemlje, organizuje svake četvrte godine demografsku konferenciju na koju se pozivaju pre svega istraživači, ali i kreatori politika i lica koja rade na terenu. To je globalni demografski forum na kome se saopštavaju rezultati najnovijih istraživanja vezanih za populacione izazove i diskutuju moguća rešenja za njihovo ublažavanje. XXVIII svetska populaciona konferencija je održana u Kejptaunu, Južnoafrička Republika, od 29. oktobra do 3. novembra 2017. godine.

Skupu je prisustvovalo oko 1.900 učesnika iz preko 100 zemalja. Prema Biltenu Unije posvećenom konferenciji, na skupu je saopšteno 1.704 rada od 4.752 prijavljenih. Prvi put na konferencijama ovog tipa su dva recenzenta ocenjivala svaki rad. Radovi su selektovani na osnovu tako dobijene prosečne ocene. Oni su raspoređeni u 127 sesija izlistanih u okviru 19 tema. Najveći broj prihvaćenih radova (30) se odnosio na temu definisanu kao *Zdravlje, mortalitet i dugovečnost*, a najmanji broj radova (4) na temu pod nazivom *Kultura, religija, jezik i demografski relevantno ponašanje*.

Na konferenciji su pokrenute sledeće teme:

1. Starenje i međugeneracijski odnosi
2. Biodemografija
3. Deca i mladi
4. Kultura, religija, jezik i demografski relevantno ponašanje
5. Demografske metode i podaci
6. Obrazovanje i radna snaga
7. Fertilitet
8. Rod i stanovništvo
9. Zdravlje, mortalitet i dugovečnost
10. Istorijska demografija
11. HIV/SIDA i polno prenosive infekcije
12. Brak, porodice i domaćinstva
13. Migracije i urbanizacija

14. Stanovništvo i razvoj
15. Stanovništvo i ljudska prava
16. Stanovništvo i životna sredina
17. Seksualno i reproduktivno zdravlje
18. Prostorna demografija
19. Populacija i demografski izazovi Afrike

Na ovoj konferenciji je prvi put data mogućnost istraživačkim institucijama da organizuju sesiju na temu koja je njima specijalno bitna. To pravo su iskoristili, između ostalih, Gutmaher institut, Maks Plank institut i francuski Nacionalni institut za demografske studije. Na ovaj način je organizovano jedanaest dodatnih sesija.

Takođe, pre, za vreme i posle konferencije organizovano je pet treninga za učesnike konferencije koji su se ticali primene novih metodologija u demografiji.

Na otvaranju konferencije govorili su Anastasia Gage (predsednica Unije), Natalia Kanem (izvršna direktorka Populacionog fonda Ujedinjenih nacija), Pali Lehohla (direktor Statistike Južnoafričke Republike) i Tukufu Zuberi (profesor sa Univerziteta u Pensilvaniji). Sa otvaranja konferencije treba posebno izdvojiti poruke koje su učesnicima skupa uputili predsednica Unije i profesor Zuberi.

Anastasija Gage je istakla da očekuje da diskusija na konferenciji bude fokusirana na zapostavljena važna pitanja kao što su zapošljavanje starijih radnika, ostvarivanje potencijala vulnerabilnih grupa, lečenje HIV pozitivnih osoba i obolelih od SIDE, planovi vezani za kontinuirani rast gradskog stanovništva i zaštita zajednica od negativnog uticaja klimatskih promena.

Profesor Zuberi je istakao da je snaga Afrike u brojnosti njene populacije, ali da je potrebno značajno poboljšati kvalitet života ljudi. On je takođe dao pregled brzog razvoja demografije na ovom kontinentu i podvukao koliko je to značajno za sprovođenje odgovornih javnih politika u afričkim zemljama.

Devet sesija na programu je bilo posvećeno temama relevantnim za populaciju Afrike. *Dani Afrike* na programu konferencije otvoreni su sesijom “Afrički popisi stanovništva u 2020: da li će biti najbolji do sada”, a završeni su plenarnom sesijom “Izazovi koji se tiču demografskih podataka vezanih za izveštavanje o ciljevima održivog razvoja Afrike”.

Pre ove plenarne sesije koju je organizovao Nacionalni komitet oformljen za ovaj skup, održane su još tri plenarne sesije na konferenciji. Prvu plenarnu sesiju je organizovao Populacioni fond Ujedinjenih Nacija pod nazivom *Podaci za razvoj: Jačanje nacionalnih kapaciteta za demografske podatke*, a zatim je Unija organizovala dve debate: *Međunarodne migraci-*

je u XXI veku: Da li bi granice mogle biti otvorenije? i Da li je nizak fertilitet dobar za porodicu, odnose među polovima i društvo?

Čini se da je najvažnija poruka prve plenarne sesije da istraživači treba da ulože istu količinu energije da bi se rezultati do kojih su došli pretvorili u akcije, kao i u samo istraživanje. U taj proces je bitno da demografi uključe veći broj lica koja učestvuju u donošenju odluka, sve relevantne kreatore politika, eksperte iz srodnih disciplina i obrazovanu javnost.

U debati vezanoj za stepen otvorenosti granica za migrante učestvovala su četiri pozvana govornika. Dve govornice, Aris Ananta sa indonežanskog univerziteta i Alicia Adsera sa Univerziteta u Prinstonu, dobile su zadatak da govore u prilog većoj otvorenosti granica. Njihovi glavni argumenti su se odnosili na pozitivne strane spoljnih migracija za sve zemlje uključene u migratorni lanac, kao i da kapital i digitalno doba u kome živimo ne poznaju državne granice. Nasuprot, profesor Piter MekDonald (Univerzitet u Melburnu) i dr Blesing Mberu (Afrički centar za proučavanje stanovništva i zdravlja u Keniji) su branili stav o potrebi da granice budu zatvorenije za migrante u cilju efikasnijeg sprovođenja programa koji se tiču useljenika. U diskusiji koja je sledila najčešće se isticala potreba o dubljem izučavanju uzroka i posledica emigriranja/imigriranja na mikro i makro nivou.

Druga debata koju je organizovala Unija je bila najposećenija sesija na konferenciji. U razgovoru na postavljeno pitanje da li je nizak fertilitet dobar ili loš za porodicu, odnose između žene i muškarca i društvo, učestvovala su četiri pozvana panelista i veliki broj prisutnih. Iznosili su se uobičajeni argumenti za i protiv fenomena nedovoljnog rađanja pre svega iz demografskog, zdravstvenog i feminističkog ugla. U burnoj diskusiji korišćeni su u i lični primeri kao argumenti za izneseni stav, što je retko za naučni skup. Podjednaku podršku prisutnih na debati izraženu dužinom aplauza dobio je učesnik koji je otac desetero dece i protivnik je kontrole rađanja i delegat koji je odrastao u porodici sa desetero dece i zalaže se za nizak fertilitet.

Zatvaranje konferencije je obeležilo kratko obraćanje učesnicima Ane Gotje sa Holandskog interdisciplinarnog demografskog instituta koja je dobila specijalnu nagradu Unije i fondacije Matej-Dogan za komparativna istraživanja u demografiji. Nasuprot očekivanjima ona nije govorila o nalazima, dometima i ograničenjima istraživanja *Odnosi među polovima i odnosi među generacijama* čijim sprovođenjem rukovodi. Profesorka Gotje je govor povodom nagrade koju je dobila posvetila demografskom izazovu koji se tiče merenja i kvantifikovanja nove socijalne norme o dobrom roditeljstvu, odnosno očekivanjima savremenog društva od roditelja, testiranju definisane metodologije u različitim sredinama i grupama,

kao i boljem razumevanju uticaja ove norme na odluku parova o rađanju dece.

Unija je posle konferencije sprovedla *online* istraživanje u cilju evaluacije skupa i u tome je učestvovalo preko 800 članova ove organizacije. Prema Izveštaju Unije o konferenciji, XXVIII svetska populaciona konferencija je predstavljala pozitivno iskustvo za veliku većinu učesnika. Utvrđen je viši udeo onih koji su naučni kvalitet konferencije ocenili sa najvišom ocenom u odnosu na relevantan udeo registrovan posle prethodnih svetskih konferencija održanih u Buzanu (2013. godine) i Marakešu (2009. godine). Gotovo 80% anketiranih je izjavilo da će preporučiti svojim kolegama učešće na narednoj svetskoj populacionoj konferenciji.

XXIX svetska populaciona konferencija će se održati 2021. godine, drugi put u Indiji, ovoga puta u Hajderabadu.

Mirjana Rašević

PORUKE DEMOGRAFA KREATORIMA JAVNIH POLITIKA U SRBIJI

Okrugli sto, Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka

Beograd, 14. novembar 2017.

Demografski izazovi su visoko pozicionirani u globalnom kontekstu, a istraživači iz sfere nauke o stanovništvu neizostavni konsultanti prilikom traženja odgovora na populacione probleme. Poslednjih decenija evidentna je pojačana zainteresovanost istraživača iz celog sveta, demografskih asocijacija i priznatih institucija za akutne populacione izazove, kao što su nedovoljno rađanje, demografsko starenje, migraciona pitanja i dr. Na skupovima i konferencijama se, između ostalog, raspravlja o determinističkoj osnovi niskog i nedovoljnog rađanja, eventualno novim rešenjima u populacionoj politici prema fertilitetu i mortalitetu, o konceptu aktivnog starenja i o migracionim izazovima.

Populaciona pitanja se u sve većoj meri prepoznaju kao prioritarna i na brojnim naučnim skupovima i političkim agendama u Srbiji. Centar za demografska istraživanja Instituta društvenih nauka iz Beograda organizovao je 14. novembra 2017. godine, u Velikoj sali instituta, okrugli sto pod nazivom *Poruke demografa kreatorima politika u Srbiji*. Motiv organizovanja ovog skupa proizilazi iz potrebe da se prikažu najvažniji rezul-